Návrh oficiálnej účasti Slovenskej republiky na Medzinárodnej špecializovanej výstave EXPO 2027 Belehrad

1. Prehľad prípravy účasti

Organizátora medzinárodnej špecializovanej výstavy EXPO v roku 2027 vybrali členské krajiny Medzinárodného úradu pre výstavy (ďalej len „BIE“) v júni 2023. V dňoch 20. - 21. júna 2023, na 172. zasadnutí Valného zhromaždenia BIE v Paríži, bola v súlade s Konvenciou o medzinárodných výstavách pridelená Medzinárodná špecializovaná výstava EXPO 2027 Srbskej republike s miestom konania Belehrad. Hlavnou témou EXPO 2027 Belehrad bude ***„Hra pre ľudstvo: šport a hudba pre všetkých“ („Play for Humanity: Sport and Music for All***“) so zameraním na význam hier, športu a hudby pri rozvoji ľudstva.

Srbsko, oficiálny názov Srbská republika, je dynamicky sa rozvíjajúca krajina v juhovýchodnej Európe, so strategickou polohou na Balkánskom polostrove. Hlavné mesto Belehrad je významným politickým, hospodárskym a kultúrnym centrom regiónu, ktoré sa v posledných rokoch rýchlo modernizuje a otvára medzinárodným podujatiam, a bude hostiteľom EXPO 2027. Táto výstava predstavuje významnú príležitosť pre Slovenskú republiku prezentovať svoje inovatívne riešenia, kultúru a potenciál v oblasti športu, cestovného ruchu, kreatívneho priemyslu a udržateľného rozvoja na medzinárodnej scéne, v rámci regiónu, s ktorým nás spája historická blízkosť a dlhodobá spolupráca. Organizátor EXPO 2027 Belehrad očakáva priemernú návštevnosť výstavy v počte viac ako 4 000 000 návštevníkov a organizovanie vyše 8 000 podujatí.

Oficiálny list prezidenta Srbskej republiky J.E. Aleksandara Vučica bol adresovaný dňa 6. decembra 2024 predsedovi vlády Slovenskej republiky J.E. Robertovi Ficovi ako oficiálne pozvanie na účasť Slovenskej republiky na Medzinárodnú špecializovanú výstavu EXPO 2027 Belehrad.

Ministerstvo zahraničných vecí a európskych záležitostí Slovenskej republiky a Ministerstvo hospodárstva Slovenskej republiky prijali verbálnu nótu Ministerstva zahraničných vecí Srbskej republiky č. 5731 zo dňa 21. marca 2025 týkajúcu sa pozvania na prípravné stretnutie účastníckych krajín Medzinárodnej špecializovanej výstavy EXPO 2027 Belehrad. V dňoch 10. a 11. júna 2025 sa konalo v Belehrade prvé medzinárodné plánovacie stretnutie EXPO 2027 (ďalej len „IPM“ – International Planning Meeting), ktorého sa v mene Slovenskej republiky, po dohode so SLOVAKIA TRAVEL, zúčastnil vedúci zastupiteľského úradu Slovenskej republiky v Belehrade (ďalej len „VZÚ Belehrad“). Cieľom stretnutia bolo prediskutovať organizačné a technické aspekty prípravy EXPO 2027 Belehrad, ktoré sa bude konať od 15. mája do 15. augusta 2027.

Svoju účasť na EXPO 2027 doposiaľ potvrdilo 117 krajín. Prvého IPM sa zúčastnilo 154 delegácií z celého sveta a vzhľadom na vysoký záujem, organizátor očakáva potvrdenie účasti od ďalších krajín. Cieľom Srbskej republiky je prekonať doterajšiu rekordnú účasť z roku 2017, kedy sa EXPO konalo za účasti 117 krajín v hlavnom meste Kazašskej republiky v Astane a zrealizovať doposiaľ najväčší projekt v regióne Západného Balkánu.

S cieľom pripraviť podklad pre rozhodnutie vlády Slovenskej republiky o účasti, prípadne neúčasti na výstave EXPO 2027 v Belehrade vypracovalo Ministerstvo cestovného ruchu a športu Slovenskej republiky stručný materiál, ktorý sa zaoberá možnosťami prezentácie Slovenska

v oblastiach športu, kultúry a kreatívneho priemyslu, analyzuje potencionálne prínosy účasti, predpokladané výdavky, ako aj organizačné a technické podmienky zo strany hostiteľskej krajiny. Vzhľadom na to, že ide o podujatie organizované v rámci európskeho regiónu, geograficky relatívne blízkeho Slovenskej republike, účasť na výstave predstavuje praktickú a logisticky výhodnú príležitosť na medzinárodnú prezentáciu krajiny. Účelom tohto materiálu je poskytnúť komplexný prehľad ako základ pre kvalifikované rozhodnutie o zapojení Slovenskej republiky do tohto významného podujatia.

1.1 Základná informácia o výstave

Ide o medzinárodné výstavné podujatie schválené Medzinárodným úradom pre výstavníctvo (BIE), na ktorom sa očakáva rekordná účasť krajín a milióny návštevníkov z celého sveta. Belehrad ako hostiteľské mesto predstaví moderný výstavný areál a vytvorí priestor pre výmenu inovácií, kultúrneho bohatstva a medzinárodnej spolupráce. ***EXPO 2027 Belehrad bude v Srbskej republike prvou, a zároveň po viac ako 25 rokoch, takouto významnou výstavou organizovanou v regióne juhovýchodnej Európy***, čím získava špecifický význam aj pre okolité krajiny vrátane Slovenskej republiky.

Názov výstavy:	Medzinárodná špecializovaná výstava EXPO 2027 Belehrad
Kategória:	Medzinárodná špecializovaná výstava registrovaná na Medzinárodnom úrade pre výstavy (BIE) dňa 21. júna 2023 na 172. zasadnutí Valného zhromaždenia BIE v Paríži na základe Konvencie o medzinárodných výstavách
Dátum konania:	15. máj 2027 až 15. august 2027 (celkom 93 dní)
Svoju účasť k dátumu	6. augusta 2025 potvrdilo 117 krajín.
Téma výstavy:	Hra pre ľudstvo: šport a hudba pre všetkých
Pod témy výstavy:	Sila Hry - Power of play Hra o postup - Play for progress Hrať spoločne - Play together

1.2 Expozičné možnosti

Medzinárodná špecializovaná výstava EXPO 2027 Belehrad je situovaná v mestskej časti Surčin, juhozápadne od centra Belehradu, v blízkosti letiska Nikola Tesla a rieky Sava. Celková plocha výstavného areálu bude 167 hektárov, pričom 113 hektárov bude vyhradených pre výstavné priestory, ubytovacie zariadenia a komerčné objekty. Zvyšok bude tvoriť dopravná infraštruktúra, zelené plochy a technické zázemie.

Naplánovaná je výstavba siedmych veľkých pavilónov pre účastnícke krajiny, národného pavilónu Srbska a troch tematických pavilónov. Budú postavené cyklistické a pešie chodníky v rámci celého areálu. Celá investícia je „greenfield".

Komplex bude rozdelený do troch častí:

1. **Tematický areál**, *kde bude národný pavilón Srbska, vizitorské centrum vnútorné a vonkajšie, e-zóny (entertainment, education...),*
2. **IP areál** - *medzinárodné pavilóny: 12 veľkých (L), 16 stredných (M) a 43 malých (S), 2 pavilóny pre medzinárodné organizácie, vnútorné a vonkajšie miestnosti),*
3. **Best practice areál** *(zelené plochy, športové areály, úkažkové a performačné areály, ihriská, otvorené námestia...).*

1.2.1 Typy pavilónov pre EXPO 2027 Belehrad

L-pavilóny (972 m²):

a) počet: 12,
b) charakteristika: najväčšie, orientované na verejné priestory, vysoká viditeľnosť a prispôsobenie identity krajiny,
c) účel: pre krajiny s rozsiahlymi výstavnými potrebami.

M-pavilóny (648 m²):

a) počet: 16,
b) typy: M1 (orientácia „do vnútra") a M2 (výhľad na hlavnú promenádu),
c) charakteristika: silný architektonický vplyv, vhodné na interaktívne prezentácie.

S-pavilóny (324 m²):

a) počet: 45,
b) charakteristika: menšie, s flexibilnou orientáciou a prispôsobením podľa potrieb účastníka.

Všetky pavilóny pre EXPO 2027 Belehrad budú vybavené základnými inštaláciami, ktoré zahŕňajú pripojenia na elektrickú energiu, vodu, kanalizáciu, HVAC, optické pripojenie a požiarne systémy. Inštalácia kuchyne je povolená iba v M a L pavilónoch, keďže S-pavilóny neumožňujú pripojenie kuchynského odsaváča. Všetky pavilóny majú možnosť rozšírenia, a to pridaním mezanínu alebo celého poschodia, pričom je potrebné dodržať protipožiarne a bezpečnostné opatrenia. Komerčný priestor je obmedzený na maximálne 20 % z celkovej plochy pavilónu.

Každá krajina by mala delegovať projektového manažéra ako hlavný kontakt pre „one-stop-shop“, ktorý bude zodpovedný za vybavovanie všetkých povolení a administratívnych záležitostí. Všetky pavilóny musia byť dokončené minimálne mesiac pred začiatkom podujatia, pričom dizajnový a výstavný manuál bude k dispozícii do septembra 2025.

Minister cestovného ruchu a športu Slovenskej republiky predkladá na rokovanie vlády Slovenskej republiky návrh na schválenie účasti Slovenskej republiky na Medzinárodnej špecializovanej výstave EXPO 2027 Belehrad, vrátane výberu typu pavilónu. V rámci tohto materiálu navrhuje schválenie pavilónu typu M2, ktorý je z hľadiska kapacitných parametrov, efektívnosti a hospodárnosti považovaný za najvhodnejšiu alternatívu. Tento pavilón sa vyznačuje optimálnym pomerom medzi výdavkami a prevádzkovými nárokmi, čím zaručuje maximálnu efektívnosť využitia verejných prostriedkov a naplnenie strategických cieľov v oblasti medzinárodnej prezentácie a diplomacie.

1.3 Výdavky

Výdavky na účasť na výstave typu EXPO 2027 Belehrad v celkovej sume 9 859 312 EUR zahŕňajú:

1. Výdavky na vybudovanie pavilónu vrátane demontáže v sume 4 800 000 EUR – návrh projektu (súťaž a architektonický návrh), štúdia, stavebné práce, príslušenstvo,

2. Výdavky na technológie, zariadenie a technickú prevádzku pavilónu v sume 1 800 000 EUR - vnútorné práce (vnútorné práce, nábytok, príslušenstvo a vnútorné vybavenie pavilónu), výdavky na technickú prevádzku (údržba pavilónu – upratovanie, služby - elektrina, voda, telekomunikačné služby, internetové pripojenie, klimatizácia, kanalizácia, vzduchotechnika, požiarne systémy), strážna služba a poistenie proti požiaru, komplexné poistenie zodpovednosti za škodu,

3. Výdavky na kultúrne a prezentačné podujatia, mediálnu komunikáciu, PR a marketing v sume 2 000 000 EUR - podujatia v rámci národného pavilónu, ako aj mimo neho počas trvania výstavy EXPO 2027 Belehrad, hostesky, masmediálna komunikácia (online kampaň, webová stránka), marketing, výroba propagačných a darčekových predmetov, vstupenky, preklady, brožúry, umelecké výstavy, koncerty, zabezpečenie „Slovenského národného dňa“ a „Otváracieho ceremoniálu“ v rámci výstavy,

4. Výdavky na personálne zabezpečenie v sume 680 777 EUR - mzdy, odvody a odmeny zamestnancom mimo pracovného pomeru - výdavky na generálneho komisára a administratívny manažment,

5. Ďalšie výdavky spojené s pavilónom v sume 578 535 EUR - poistenie exponátov, ubytovanie, preprava (letenky, lokálna preprava, taxi), skladovanie a preprava exponátov (clo, cargo), administratívne poplatky, rezerva.

Prehľad odhadovaných výdavkov na EXPO 2027 Belehrad je uvedený v prílohe č. 1 a prehľad výdavkov na personálne zabezpečenie EXPO 2027 Belehrad je uvedený v prílohe č. 2.

Výdavky na realizáciu oficiálnych účastí Slovenskej republiky na rôznych typoch výstav EXPO v rokoch 1993 – 2025

Rok	**Miesto konania EXPO**	**Výdavky v EUR celkom**
1993	EXPO Taejon	750 000 EUR
1998	EXPO Lisabon	2 200 000 EUR
2000	EXPO Hannover	2 300 000 EUR
2008	EXPO Zaragoza	2 000 000 EUR
2010	EXPO Šanghaj	3 400 000 EUR
2012	EXPO Yeosu	vláda Slovenskej republiky neschválila účasť
2015	EXPO Miláno	5 400 000 EUR
2017	EXPO Astana	2 300 000 EUR
2021	EXPO Dubaj	7 900 000 EUR
2025	EXPO Osaka	18 086 580 EUR*

*schválený rozpočet uznesením vlády č.618/2022 na r. 2023 - 2025

Poznámka:

EXPO Taejon, financovanie v roku 1993
EXPO Lisabon, rozložené financovanie 1996 - 1998
EXPO Hannover, rozložené financovanie 1998 - 2001
EXPO Zaragoza, rozložené financovanie 2007 - 2008
EXPO Šanghaj, rozložené financovanie 2008 - 2010
EXPO Miláno, rozložené financovanie 2013 – 2016
EXPO Astana, financovanie v roku 2017
EXPO Dubaj, rozložené financovanie 2019 – 2022
EXPO Osaka, rozložené financovanie 2023 – 2025

1.4 Odporúčané riešenie oficiálnej účasti Slovenskej republiky na EXPO 2027 Belehrad

Vláde Slovenskej republiky odporúčame schváliť účasť Slovenskej republiky na Medzinárodnej špecializovanej výstave EXPO 2027 Belehrad vo forme národnej expozície vybudovanej vo vlastnej réžii s výstavnou plochou o rozlohe 648 m^2, čo si vyžiada prostriedky zo štátneho rozpočtu vo výške 9 859 312 EUR.

Čerpanie prostriedkov na zabezpečenie oficiálnej účasti na EXPO 2027 Belehrad bude rozložené na obdobie rokov 2025 – 2027 nasledovne:

v roku 2025	44 704 EUR
v roku 2026	740 312 EUR
v roku 2027	9 074 296 EUR
Spolu:	**9 859 312 EUR**

Po schválení účasti Slovenskej republiky na výstave EXPO 2027 Belehrad vládou Slovenskej republiky Ministerstvo cestovného ruchu a športu Slovenskej republiky uskutoční výberové konanie na generálneho komisára pre slovenskú expozíciu na výstave EXPO 2027 Belehrad a následne predloží vláde Slovenskej republiky na schválenie návrh na jeho vymenovanie.

SLOVAKIA TRAVEL následne zrealizuje verejné obstarávanie na dodávateľa vybudovania pavilónu a zabezpečenia technickej prevádzky a programu pričom verejná zákazka bude zadaná v súlade so zákonom č. 343/2015 Z. z. o verejnom obstarávaní a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov.